

Ilkka-Christian Björklund

Harto *Hakovirran*¹ sekä Jaakko *Blombergin* & Pertti *Joenniemen*² turvallisuuspoliittiset puheenvuorot osoittavat kumpikin miten häkellyttävän haparoi-vaa ja perinjuurin päämäärätöntä suomalainen puolustuspolitiikka viime vuosikymmeninä on ollut. Tutkielman tekijät todistavat varsin vakuuttavasti, että suomalainen sotilasjohto ei tähän asti kerta kaikkiaan ole kyennyt lausumaan julki selkeää strategista tilannearviota saati tekemään siitä konkreettisia johtopäätöksiä puolustuslaitoksen kehittämiseksi.

Hakovirta on laatinut lähinnä esittelevän, paikka paikoin kriittisenkin kokonaisuutensa viime vuosien aikana hahmoutuneesta puolustuspolitiikasta myytitettyine peruskomuksineen ja tyytyy tähän. Blombergin & Joenniemen kirja puolestaan on 'virallisen' puolustusdoktriinimme ja sen premissit terävässä erittelyssään sääliittä pirstaleiksi iskevä avaus uuteen, realistiseen puolustusajatteluun.

Hakovirta etsii puolustuskriisin perussyitä siitä, että asetekniikan kehitys noin yleensä on mullistanut strategiset opit ja pohtii tältä perustalta toistuvasti, miksi oikein sotilasjohtomme ei ole kyennyt »vakuuttamaan poliittista johtoa puolustusmäärärahojen korottamisen tarpeellisuudesta».³ Hakovirta ei hetkeäkään aseta kyseenalaiseksi varustelun lisäämisen automaattisen vaatimuksen oikeutusta sinänsä.

Blomberg & Joenniemi sen sijaan eivät hyväksy puolustusmäärärahojen mekaanista sitomista taloudelliseen kasvuun — jota näkemys varustelumenojen 'kohtuullisesta' kansantuotteen *vakio*-osuudesta merkitsee — vaan arvioivat mielekkään varustelutason poliittisista premisseistä johdetusta rajatusta puolustustavoitteesta käsin. Reaaliset puolustusvaihtoehdot on arvioitava juuri näin, ulkopoliittikkamme kokonaislinjasta lähtien, ei joillakin teoreettisilla voimavaroilla spekuloiden.

Blomberg & Joenniemi osoittavat nähdäkseni sotilasjohtoon puolustuspolitiikan irvokkaan irrallisuuden harjoitetusta suomalaisesta ulkopoliitikasta; tämä on synnyttänyt epäuskottavuuden ristiriidan ja johtanut turvallisuuspolitiikkamme jatkuvaan kriisiin.

Puolustuksemme rationaalien suunnittelun kannalta on hyödytöntä leikitellä eri ilmansuunnista tulevilla yllätyshyökkääjillä määrittelemättä näitä sen tarkemmin. Suomeen kohdistuvan strategisen yllätyshyökkäyksen tulokulma on toki suppeampi kuin 360 astetta; »potentiaalisia hyökkääjiä» puolueettoman Suomen ja Varsovan liiton johtovaltion Neuvostoliiton yya-sopimuksella muodostamaa turvayhteisöä vastaan on varsin rajoitettu määrä.

Ei liioin mitään »ulkoapäin ohjattua kumousyritystä»⁴ ole mielekäästä tarkastella muuta kuin konkreettisesti kansainvälispoliittisten asetelmien pohjalta,

eli: onko reaalisia mahdollisuuksia irroittaa Suomi nykyisestä asemastaan kreikkalaismallisella kaappauksella? Näin vältetään nopeasti aikaaviepä spekulointi eikä vähäisiä voimavaroja kohdenneta tarpeettomasti tuhlaten.

Kun kerran Suomen turvallisuuden perustana on sotilaallisen yhteistyön ja avunannon mahdollisuus Neuvostoliiton kanssa, niin puolueettomuutemme riippuu ratkaisevasti siitä, suostuuko bipolaarin valtajärjestelmän toinen osapuoli NATO myös kunnioittamaan yya-sopimukseen perustuvaa koskemattomuuttamme.

Hakovirran toistama sotilasjohdon pyrkimys yya-sopimuksen mukaiseen yhteistyön välttämiseen hinnalla millä hyvänsä — puolustusvalmiuden lisäksi ensisijaisena päämääränä konsultaatiokynnyksen korottaminen — on puolustuspolitiikan johtoperiaatteena varsin vakava osoitus luottamuksen puutteesta Neuvostoliittoa kohtaan. Tällaiseen näkemykseen perustuva sotilaspolitiikka on omiaan oleellisesti vähentämään Suomen ulkopoliittisen linjan perimmäistä uskottavuutta. Ja tämä puolestaan tukee spekulatioiden syntymistä NATOn piirissä mahdollisella yhteistyöhaluttomuudella joka luo labiiliutta jos mikä.

Ei Suomen puolustuskyky, vaan halu tarvittaessa soveltaa yya-sopimuksen velvoitteita luo sen poliittisen luottamuksen ilmapiirin ja »reaalisen katteen» suomalaisen rauhanpolitiikan uskottavuudelle, joka antaa takeet puolueettomuuden säilymiselle mahdollisimman korkealle eskalaatioasteikon portaalle.

Yhdyn täysin Blombergin & Joenniemen käsitykseen, että »totaaliselle puolustuskyvyille on vaikea nähdä mitään hyväksyttävää roolia yya-sopimukseen perustuvassa puoleettomuuspolitiikassa»⁵ Ylivoimaisia uhrauksia aiheuttavan totaalisen puolustuskyvyn hylkääminen tavoitteena on välttämätöntä. Samoin sen seikan selkeä tiedostaminen, että puolustusvoimiamme ei missään olosuhteissa tulla käyttämään aseelliseen toimintaan Neuvostoliittoa vastaan.

Näiden seikkojen toteaminen puolustuspolitiikassamme selkiyttäisi varmasti melko lailla suunnittelua tulevaisuudessa ja antaisi mahdollisuuden puolustusvoimiemme tehtävien rajaamiseksi siten, että puolustukselliset tavoitteet sopeutuvat kansantaloutemme kantokykyyn. Blombergin & Joenniemen käynnistämää keskustelua ammattilaisarmeijan ja siviilivastarinnan suunnitelmalliseen käyttöön perustuvasta puolustusjärjestelmästä on syytä jatkaa.

LÄHDEVIITTEET

- ¹ Hakovirta, H., Suomen turvallisuuspolitiikka, Helsinki 1971.
- ² Blomberg, J. — Joenniemi, P., Kaksiteräinen miekka, Helsinki 1971.
- ³ Hakovirta, mt. 1971, s. 116, 135 ja 150.
- ⁴ Ibid, s. 139.
- ⁵ Blomberg — Joenniemi, mt. 1971, s. 92.